

La llibertat dels óssos

És cada cop més freqüent veure fotografies del president Obama fent cua en un restaurant per recollir el seu encàrrec, menjant pizza o jugant una partida de billar en mànigues de camisa. Els seus assessors fan servir l'etiqueta *#thebearisloose* per referir-s'hi, jugant amb la sorpresa que de tant en tant provoquen els óssos quan apareixen en pobles o indrets habitats buscant menjar. Les cròniques afirmen que el president, davant les dificultats que troba per tirar endavant les seves polítiques, ha demanat que el treguin de Washington per poder reconnectar amb la gent. A les primàries que ha fet ERC a Barcelona, tots dos candidats van fer referència a la necessitat d'obrir-se més a la gent i les seves entitats. Per la seva banda, els tres candidats socialistes a liderar el PSOE s'han esforçat d'allò més a allunyar-se de qualsevol element que els fes aparèixer com a vinculats a l'aparell del partit. Al llarg del seu periple dormien sempre que podien a casa dels militants propers, feien parar el cotxe amb què viatjaven a uns metres d'on els esperaven per arribar-hi a peu, i destacaven que tota la feina dels que els ajudaven era voluntària. Fa poques setmanes va fer la volta al món la imatge del president de l'Uruguai, José Mujica, esperant-se de manera desimbolta, amb sandàlies i en mànigues de camisa, en un banc amb altra gent per assistir a la presa de possessió d'un dels seus ministres, en una mostra més del que molta gent admira com a estil planer i proper d'exercir un poder que la gent li ha donat. A la sorprenent entrevista que el periodista Henrique Cymerman va fer al papa Francesc, el pontífex, que ha mostrat clara voluntat de trencar barreres i acos-

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

tar-se als creients, atacava la gent de protocol afirmant que era pitjor tractar amb ells que amb els terroristes, amb qui almenys es pot negociar.

Què està passant? Després de tant anys en què una de les claus de fascinació del poder ha estat la pompa i circumstància, el ritus i el protocol, ara tot sembla apuntar a la proximitat i a la calidesa emocional com a forma de connectar i representar. I això no només passa en el camp de la política. Pot haver-hi diverses explicacions i de segur que cadascun dels exemples esmentats abans parteixen de diferents supòsits i perspectives. Però, des del meu punt de vista, el que està canviant és el concepte mateix de representació i de delegació. La democratització de les societats contemporànies, que en bona part encara està per fer, va comportar primer la possibilitat per a molta gent no de ser protagonista de l'educació, la salut o la presa de decisions polítiques, però sí de participar-hi. De tenir accés a escoltar aquells de qui es pot

aprendre, de poder anar a consultar aquells que sabien de malalties i de remeis, o de poder votar aquells que decidirien per nosaltres al llarg d'un període. També vam diferenciar temes i responsabilitats, establint per a cada part d'un problema general competències i especialitats. Hem estat molts anys en la societat de les jerarquies professionals, acadèmiques i polítiques. I ara estem entrant en un nou entorn en què s'equilibren sabers i protagonismes. Volem ser més subjectes que objectes de les decisions que ens afecten, i tenim més recursos propis i propers per poder-hi dir la nostra. Valorem tant el que ens diu el catedràtic com el que llegim directament a la xarxa, escoltem el metge però recuperem els remeis de l'àvia, observem la feina dels polítics però veiem també la que fan els que es mobilitzen en carrers i places per fer sentit la seva, la nostra veu. I anem veient que la nostra experiència també ens dona capacitats per decidir i fer, sense dependre dels experts i dels que diuen que ens representen, però que més aviat van a la seva.

Comencem a estar en una societat que ens permet ser més horitzontals, que ens permet que tots hi puguem aportar, aprofitant els avantatges de compartir i col·laborar. No tenim necessitat de suportar més intermediacions que no aporten valor per si mateixes i que només defensen el seu estatus. Si de cas, valorarem aquells que ens diuen que ens representen o que saben com resoldre el que ens neguiteja si són no només eficaços, sinó també propers. Els óssos han de poder tocar, parlar, sentir, directament, sense tants experts i especialistes en màrqueting i comunicació que els diguin què passa i què han de fer. I que comptin amb nosaltres per decidir i per fer.

Hem estat molts anys en la societat de les jerarquies. I ara estem entrant en un nou entorn en què s'equilibren sabers i protagonismes